

การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาและผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต
สาขาวิชาการแพทย์แผนไทยประยุกต์
คณะกรรมการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร มหาวิทยาลัยบูรพา
Evaluation of Educational Program Management and
Work Performance of Graduates in Applied Thai Traditional
Medicine Program of Faculty of Abhaibhubejhr Thai
Traditional Medicine, Burapha University

จุฬาลักษณ์ เทียนรุ่งรัมย์* ศิริวดี บุญมโหด**

Chulalak Thienrungrasamee* Siriwadee Bunyamahotama**

Corresponding Author, E-mail: chulalak@go.buu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นของบัณฑิตที่มีต่อคุณภาพการจัดการศึกษาในสาขาวิชาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ในด้านหลักสูตร อาจารย์ การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล สิ่งสนับสนุน การเรียนรู้ การสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ และประเมินผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ กลุ่มบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ระหว่างปีการศึกษา 2554 – 2558 จำนวน 198 คน ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้าง จำนวน 181 คน ผู้ร่วมงานของบัณฑิต จำนวน 189 คน และผู้ใช้บริการการแพทย์แผนไทย จำนวน 349 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย

ผลการวิจัยปรากฏว่า บัณฑิตสาขาวิชาการแพทย์แผนไทยประยุกต์มีความเห็นว่า หลักสูตรการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิตในภาพรวมมีคุณภาพการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก ด้าน ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต พบว่า การปฏิบัติงานของบัณฑิตในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดโดยเฉพาะบัณฑิตมีความเป็นผู้รักภาระเบียดเบียนและธรรมเนียมของหน่วยงาน ด้านความคิดเห็นของผู้ร่วมงานของบัณฑิตที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต พบว่า การปฏิบัติงานของบัณฑิตในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยบัณฑิตมีความสามารถในการใช้ภาษา อย่างเหมาะสมในการรายงานทั้งด้วยวาจาและการเขียนบันทึก และด้านผู้ใช้บริการการแพทย์แผนไทย

* นักวิชาการศึกษา คณะการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร มหาวิทยาลัยบูรพา

** อาจารย์ คณะการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร มหาวิทยาลัยบูรพา

มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเห็นว่าบัณฑิตแพทย์แผนไทยให้บริการด้วยความสุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใส

คำสำคัญ: การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา, การปฏิบัติงานของบัณฑิต, การแพทย์แผนไทย

Abstract

The purposes of this study were to survey the graduates' opinions on the quality of the educational program management in Applied Thai traditional medicine in these aspects : the curriculum, lecturers, instructional management, student assessment, supporting facilities, medical professional exam and evaluate the graduates' work performance. The samples were 198 graduates of the Applied Thai traditional medicine in 2011-2015, 181 supervisors or employers, 189 colleagues and 349 patients of Thai Traditional Medicine. The research instruments used to collect the data were questionnaires. The data were analyzed by using mean and standard deviation, using tables with the descriptive approach to present the research.

The research results were found that the graduates' opinions on the quality of the Applied Thai Traditional Medicine Program management were at a high level. The supervisors or employers' opinions on the graduates' work performance were at the highest level, all graduates followed the rules and regulations of the institution. The colleagues' opinions on the graduates' work performance were at the highest level, graduates had the ability to use language appropriately in both verbal and written reports and the patients' opinions on the graduates' work performance were at the highest level, the graduates of the Thai traditional medicine took care others politely

Keywords: Evaluation of Educational program management, work performance graduates, Thai traditional medicine

บทนำ

ปัจจุบันการแพทย์แผนไทย กำลังได้รับการกล่าวขานกันมากยิ่งขึ้น โดยสังเกตได้จากการจัดตั้งกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ซึ่งมีพันธกิจในการพัฒนาวิชาการด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก โดยคุ้มครองอนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย ส่งเสริมและพัฒนาการจัดการระบบความรู้ และสร้างมาตรฐานด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกให้ทัดเทียมกับการแพทย์แผนปัจจุบันและนำไปใช้ในระบบสุขภาพอย่างมีคุณภาพและปลอดภัย เพื่อเป็นทางเลือกแก่ประชาชนในการ

ดูแลสุขภาพ (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก, 2559) ประกอบกับกระแสนิยมในการศึกษาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์แผนไทยประยุกต์ในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยต่างๆ พบว่า มีหลักสูตรการแพทย์แผนไทยเปิดการเรียนการสอน 15 แห่ง หลักสูตรการแพทย์แผนไทยประยุกต์เปิดการเรียนการสอน 8 แห่ง คณะ การ แพทย์ แผน ไทย อยุ่ ภาย ภาย ภาย ภาย มหาวิทยาลัยบูรพาเป็นส่วนงานหนึ่ง ในมหาวิทยาลัยบูรพา มีหน้าที่จัดการศึกษาระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา วิจัยและบริการวิชาการด้านการแพทย์แผนไทยและเภสัชศาสตร์ (มหาวิทยาลัยบูรพา, 2551)

จัดการเรียนการสอน 2 หลักสูตร คือ หลักสูตรการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต สาขาวิชาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ และหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต สาขาวิชาการแพทย์แผนไทย

หลักสูตรการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต สาขาวิชาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ เปิดรับนิสิต ตั้งแต่ปีการศึกษา 2549 รับนิสิตปีการศึกษาละ 64 คน จัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีร่วมกับวิทยาลัยการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข และโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรจังหวัดปราจีนบุรี กระทรวงสาธารณสุข มีบัณฑิตสำเร็จการศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2552 ถึงปีการศึกษา 2558 จำนวน 7 รุ่น 333 คน บัณฑิตของคณะกรรมการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนว่าเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพทั้งความรู้ ความประพฤติ ความมีน้ำใจ สามารถอยู่ร่วมกับสังคมได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ผลที่เกิดขึ้นเป็นสาเหตุ เนื่องมาจากระบบการจัดการเรียนการสอน การประเมินผลการจัดการเรียนการสอน การประกันคุณภาพการศึกษาตามระบบของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และสภาวิชาชีพ

การประเมินหลักสูตรจะสะท้อนคุณภาพการจัดการเรียนการสอน คุณภาพผู้สอน และคุณภาพบัณฑิตสามารถประเมินโดยใช้ทฤษฎีได้หลากหลาย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจสำรวจความคิดเห็นของบัณฑิตที่มีต่อการจัดการศึกษาในสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ในด้านหลักสูตร วิธีการสอน การประเมินผลของอาจารย์ อุปกรณ์ การเรียนและระยะเวลาในการศึกษา และประเมินผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตการแพทย์แผนไทยประยุกต์ คณะการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร ที่สำเร็จการศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2554 – 2558 มหาวิทยาลัยบูรพา ตลอดจนความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้าง ผู้ร่วมงานของบัณฑิต และผู้รับบริการการแพทย์แผนไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจความคิดเห็นของบัณฑิตที่มีต่อคุณภาพการจัดการศึกษาในสาขาวิชาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ในด้านหลักสูตร อาจารย์ การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล สิ่งสนับสนุน การเรียนรู้ การสอบใบประกอบวิชาชีพ

2. เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต สาขาวิชาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ คณะการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร ตามความเห็นของผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้าง ผู้ร่วมงานของบัณฑิต และผู้รับบริการการแพทย์แผนไทย

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร ได้แก่ กลุ่มบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา ภาคปกติหลักสูตรการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต สาขาวิชาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ คณะการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร ที่สำเร็จการศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2554 – 2558 มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 255 คน ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้าง ผู้ร่วมงานของบัณฑิต จำนวน 255 คน และผู้รับบริการการแพทย์แผนไทย จำนวน 255 คน

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความคิดเห็นของบัณฑิตที่มีต่อหลักสูตรการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต สาขาวิชาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ และความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้าง ผู้ร่วมงานของบัณฑิต และผู้รับบริการการแพทย์แผนไทยที่มีต่อบัณฑิตสาขาวิชาการแพทย์แผนไทยประยุกต์

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 4 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามบัณฑิต

ฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้าง

ฉบับที่ 3 เป็นแบบสอบถามผู้ร่วมงานของบัณฑิต

ฉบับที่ 4 เป็นแบบสอบถามผู้รับบริการการแพทย์แผนไทย

ใช้มาตรระดับการให้คะแนน แบบลิเคิร์ต (Likert - Type Scale) Likert (1961) โดยระดับน้อยที่สุดให้คะแนนเท่ากับ 1 ระดับมากที่สุดให้คะแนนเท่ากับ 5 และผู้วิจัยแปลความหมายของคะแนนเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด (4.21 - 5.00) มาก (3.41 - 4.20) ปานกลาง (2.61 - 3.40) น้อย (1.81 - 2.60) และน้อยที่สุด (1.00 - 1.80)

ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือดำเนินการ ดังนี้

1. ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบ

2. ตรวจสอบความเชื่อมั่นภายใน (Internal Consistency Method) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยฉบับที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .85 ฉบับที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .76 ฉบับที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .79 ฉบับที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .80

ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ระหว่างเดือนเมษายนถึงกรกฎาคม พ.ศ. 2561

กลุ่มตัวอย่าง

- ศึกษาทั้งประชากร ในกลุ่มของบัณฑิตผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างและผู้ร่วมงาน

- ผู้รับบริการการแพทย์แผนไทย ศึกษาจากผู้รับบริการการแพทย์แผนไทยที่มารับบริการกับบัณฑิต ในช่วงเช้า ตั้งแต่เวลา 09.00 - 12.00 น. ของวันอังคาร ทุกคน เป็นเวลา 1 วัน ระหว่างเดือนเมษายนถึงกรกฎาคม พ.ศ. 2561

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามความคิดเห็นของบัณฑิต จำนวน 255 ฉบับ ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้าง จำนวน 255 ฉบับ ผู้ร่วมงานของบัณฑิต จำนวน 255 ฉบับ และได้ส่งแบบสอบถามให้ผู้รับบริการการแพทย์แผนไทย จำนวน 255 หน่วยงาน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจากบัณฑิต จำนวน 198 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 77.65 ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้าง จำนวน 181 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 70.98 ผู้ร่วมงานของบัณฑิต จำนวน 189 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 74.12 และผู้รับบริการการแพทย์แผนไทย จำนวน 349 ฉบับ

ซึ่งสามารถวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสาขาวิชาการแพทย์แผนไทยประยุกต์และการปฏิบัติงานของบัณฑิต ตามรายละเอียดตารางที่ 2 - 5

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงความคิดเห็นของบัณฑิตเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน และความคิดเห็นที่มีต่อสาขาวิชาการแพทย์แผนไทยประยุกต์

ลำดับ	รายละเอียด	μ	σ	แปลผล
ด้านหลักสูตร				
1	ทฤษฎี หลักการ ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาหลักสูตรการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน	4.07	0.66	มาก
2	ทักษะที่ได้จากหลักสูตรการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิตเพียงพอต่อความจำเป็นในการปฏิบัติงาน	4.07	0.72	มาก
3	หลักสูตรการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิตช่วยให้ท่านแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี	3.97	0.71	มาก
4	ระยะเวลา 4 ปี ในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิตมีความเหมาะสม	3.71	1.01	มาก
5	หลักสูตรการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิตมีความทันสมัยสอดคล้องกับศาสตร์ในสาขาวิชาและความต้องการของตลาดแรงงาน	3.86	0.84	มาก
6	เห็นควรให้ผู้รับผิดชอบหลักสูตรการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต จัดกิจกรรมสานสัมพันธ์ศิษย์เก่า	4.30	0.73	มากที่สุด
7	เห็นควรให้ผู้รับผิดชอบหลักสูตรการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต จัดกิจกรรมวิชาการให้ศิษย์เก่า	4.36	0.68	มากที่สุด
8	โดยภาพรวมการบริหารหลักสูตรของคณะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	4.04	0.74	มาก
เฉลี่ย		4.05	0.76	มาก
ด้านอาจารย์				
9	อาจารย์ในหลักสูตรมีคุณวุฒิและประสบการณ์เหมาะสมกับรายวิชาที่สอน	3.99	0.59	มาก
10	อาจารย์ในหลักสูตรสอนเนื้อหาตรงตามวัตถุประสงค์ โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.95	0.68	มาก
11	อาจารย์ในหลักสูตรสนับสนุนส่งเสริมให้ท่านเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ	4.29	0.57	มากที่สุด
12	อาจารย์เป็นผู้มีคุณธรรมและจิตสำนึกในความเป็นครู	4.31	0.62	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.13	0.61	มาก

ลำดับ	รายละเอียด	μ	σ	แปลผล
ด้านการจัดการเรียนการสอน				
13	การจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับลักษณะวิชาและวัตถุประสงค์การเรียนรู้	4.04	0.58	มาก
14	ใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม	3.99	0.59	มาก
15	วิธีการสอนของอาจารย์ส่งเสริมให้ผู้เรียนประยุกต์แนวคิดศาสตร์ทางวิชาชีพหรือศาสตร์ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการเรียนรู้	4.00	0.59	มาก
16	มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศประกอบการเรียนการสอนที่เหมาะสม	3.85	0.64	มาก
17	การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	3.82	0.68	มาก
18	หลักสูตรการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต มีการจัดสอนซ่อมเสริมสำหรับผู้เรียนที่มีปัญหาทางการเรียน	4.09	0.78	มาก
19	การจัดการเรียนการสอนใช้เทคนิคการสอนที่เหมาะสมและกระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้	3.89	0.67	มาก
20	กิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนเหมาะสมและส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี	3.87	0.63	มาก
เฉลี่ย		3.94	0.64	มาก
ด้านการวัดและประเมินผล				
21	การวัดประเมินผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และกิจกรรมการเรียนการสอน	4.05	0.60	มาก
22	การวัดและประเมินผลเป็นไปตามระเบียบกฎเกณฑ์ และข้อตกลง ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า	4.08	0.62	มาก
23	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและยุติธรรม	4.14	0.64	มาก
เฉลี่ย		4.09	0.62	มาก
ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้				
24	ห้องเรียนมีอุปกรณ์เหมาะสม เอื้อต่อการเรียนรู้ และเพียงพอต่อผู้เรียน	3.79	0.77	มาก
25	ห้องปฏิบัติการมีอุปกรณ์เหมาะสม เอื้อต่อการเรียนรู้ และเพียงพอต่อผู้เรียน	3.72	0.69	มาก
26	ระบบบริการสารสนเทศเหมาะสม เอื้อต่อการเรียนรู้และเพียงพอ	3.57	0.65	มาก
27	ห้องสมุดเหมาะสม เอื้อต่อการเรียนรู้ และมีทรัพยากรการเรียนรู้ที่เพียงพอ	3.28	0.74	ปานกลาง
28	หนังสือตำรา มีความเพียงพอและมีคุณภาพ ทันสมัยส่งเสริมการเรียนรู้	3.26	0.65	ปานกลาง
29	สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนโดยรวมมีความเหมาะสม (เช่น ความสะอาด แสง อากาศถ่ายเท เป็นต้น)	3.67	0.66	มาก
30	สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนโดยรวมมีความเหมาะสม (เช่น ความสะอาด ความสงบร่มรื่น เป็นต้น)	3.78	0.69	มาก
เฉลี่ย		3.58	0.69	มาก
ด้านการสอบใบประกอบวิชาชีพ				
31	ความรู้ที่ได้จากหลักสูตรการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต เพียงพอต่อการใช้สอบใบประกอบวิชาชีพ	4.29	0.67	มากที่สุด
32	คณะมีการเตรียมความพร้อมให้นิสิตในการสอบใบประกอบวิชาชีพ	4.19	0.76	มาก
33	คณะมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้นิสิตทราบเกี่ยวกับการสอบใบประกอบวิชาชีพ	4.16	0.75	มาก
เฉลี่ย		4.21	0.73	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม		3.95	0.68	มาก

จากตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของบัณฑิตสาขาวิชาการแพทย์แผนไทยประยุกต์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานและความคิดเห็นที่มีต่อสาขาวิชาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ปรากฏว่า บัณฑิตมีความคิดเห็นเฉลี่ยรวมในระดับมาก ($\mu = 3.95$) โดยมีความเห็นในระดับมากที่สุด คือเห็นควรให้ผู้รับผิดชอบหลักสูตรการแพทย์แผนไทยประยุกต์

บัณฑิต จัดกิจกรรมวิชาการให้ ศิษย์เก่า ($\mu = 4.36$) รองลงมาคือ อาจารย์เป็นผู้มีคุณธรรมและจิตสำนึก ในความเป็นครู ($\mu = 4.31$) เห็นควรให้ผู้รับผิดชอบหลักสูตรการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิตจัดกิจกรรมสานสัมพันธ์ศิษย์เก่า ($\mu = 4.30$) ตามลำดับจนถึงความเห็นระดับต่ำสุดอยู่ที่ระดับปานกลาง คือ หนังสือตำรา มีความเพียงพอ และมีคุณภาพ ทันสมัยส่งเสริมการเรียนรู้ ($\mu = 3.26$)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต สาขาวิชาการแพทย์แผนไทยประยุกต์

ลำดับ	รายละเอียด	μ	σ	แปลผล
1	บัณฑิตมีความสามารถในการปฏิบัติงานให้สำเร็จตามมาตรฐานที่กำหนด	4.35	0.57	มากที่สุด
2	บัณฑิตมีความสามารถในการปฏิบัติงานให้สำเร็จตามเวลาที่กำหนด	4.23	0.53	มากที่สุด
3	ปริมาณงานที่ได้รับมอบหมายมีจำนวนเหมาะสม เมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นที่ปฏิบัติงานในลักษณะคล้ายคลึงกัน	4.14	0.62	มาก
4	บัณฑิตมีความเต็มใจปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย	4.23	0.62	มากที่สุด
5	บัณฑิตมีความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติงาน	4.28	0.65	มากที่สุด
6	บัณฑิตมีความรวดเร็วและถูกต้องในการปฏิบัติงาน	4.33	0.62	มากที่สุด
7	บัณฑิตมีความคิดริเริ่มหรือคิดหาวิธีการเพื่อช่วยในการปฏิบัติงานสำเร็จ	4.15	0.67	มาก
8	บัณฑิตมีความสามารถในการตัดสินใจและการใช้ความรู้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น	4.15	0.60	มาก
9	บัณฑิตมีความรับผิดชอบในหน้าที่การงานไม่ละทิ้งงาน	4.33	0.59	มากที่สุด
10	บัณฑิตมีความพยายามปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ	4.25	0.58	มากที่สุด
11	บัณฑิตมีความกล้าและเต็มใจที่จะรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน	4.24	0.69	มากที่สุด
12	บัณฑิตมีความจริงใจที่จะปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น	4.29	0.67	มากที่สุด
13	บัณฑิตมีความเป็นผู้รักษาระเบียบวินัยและธรรมเนียมของหน่วยงาน	4.45	0.64	มากที่สุด
14	บัณฑิตมีความเอาใจใส่ในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามนโยบายของหน่วยงาน	4.24	0.59	มากที่สุด
15	บัณฑิตยอมรับฟังความคิดเห็นผู้ร่วมงาน	4.29	0.66	มากที่สุด
16	บัณฑิตยอมรับความสามารถของผู้ร่วมงานทุกระดับ	4.35	0.57	มากที่สุด
17	บัณฑิตมีความสามารถในการปฏิบัติงานร่วมกับบุคคลอื่นจนสำเร็จด้วยดี	4.30	0.59	มากที่สุด
18	บัณฑิตมีความสามารถในการแก้ปัญหาด้านมนุษยสัมพันธ์ในการปฏิบัติงาน	4.06	0.66	มาก
19	บัณฑิตมีความสามารถในการอธิบายโต้ตอบปัญหาต่างๆ อย่างตรงประเด็นและรัดกุม	4.15	0.67	มาก
20	บัณฑิตมีความสามารถในการใช้ภาษาอย่างเหมาะสมในการรายงานทั้งด้วยวาจาและการเขียนบันทึก	4.12	0.68	มาก

ลำดับ	รายละเอียด	μ	σ	แปลผล
21	บัณฑิตมีความสามารถในการแสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน	4.14	0.61	มาก
22	บัณฑิตมีความอดทนในการทำงาน	4.23	0.68	มากที่สุด
23	บัณฑิตมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานให้เสร็จตามกำหนด	4.29	0.68	มากที่สุด
24	บัณฑิตมีความขยันหมั่นเพียรและอุทิศเวลาให้กับงาน	4.40	0.65	มากที่สุด
25	บัณฑิตมีความสามารถในการทำวิจัย ศึกษาค้นคว้า	4.05	0.72	มาก
เฉลี่ยรวม		4.24	0.63	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยเลขคณิตและ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต พบว่า ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้าง มีความเห็นต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตในภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.25$) โดยหัวข้อที่มีความเห็นในระดับมากที่สุด ได้แก่ บัณฑิตมีความเป็นผู้รักษาระเบียบวินัยและธรรมเนียม

ของหน่วยงาน ($\mu = 4.45$) รองลงมา คือ บัณฑิตมีความขยันหมั่นเพียรและอุทิศเวลาให้กับงาน ($\mu = 4.40$) บัณฑิตยอมรับความสามารถของผู้ร่วมงานทุกระดับ ($\mu = 4.35$) บัณฑิตมีความสามารถในการปฏิบัติงานให้สำเร็จตามมาตรฐานที่กำหนด ($\mu = 4.35$) บัณฑิตมีความรวดเร็วและถูกต้องในการปฏิบัติงาน ($\mu = 4.33$) ตามลำดับจนถึง ความเห็นระดับความเห็นต่ำสุดอยู่ที่ระดับมากที่สุด คือ บัณฑิตมีความสามารถในการทำวิจัย ศึกษาค้นคว้า ($\mu = 4.05$)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงความคิดเห็นของผู้ร่วมงานของบัณฑิตที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต สาขาวิชาการแพทย์แผนไทยประยุกต์

ลำดับ	รายละเอียด	μ	σ	แปลผล
1	บัณฑิตมีความสามารถในการปฏิบัติงานให้สำเร็จตามมาตรฐานที่กำหนด	4.22	0.43	มากที่สุด
2	บัณฑิตมีความสามารถในการปฏิบัติงานให้สำเร็จตามเวลาที่กำหนด	4.33	0.50	มากที่สุด
3	ปริมาณงานที่ได้รับมอบหมายมีจำนวนเหมาะสมเมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นที่ปฏิบัติงานในลักษณะคล้ายคลึงกัน	4.25	0.56	มากที่สุด
4	บัณฑิตมีความเต็มใจปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย	4.22	0.43	มากที่สุด
5	บัณฑิตมีความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติงาน	4.31	0.71	มากที่สุด
6	บัณฑิตมีความรวดเร็วและถูกต้องในการปฏิบัติงาน	4.23	0.50	มากที่สุด
7	บัณฑิตมีความคิดริเริ่มหรือคิดหาวิธีการเพื่อช่วยในการปฏิบัติงานสำเร็จ	4.26	0.58	มากที่สุด
8	บัณฑิตมีการตัดสินใจและการใช้ความรู้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น	4.16	0.49	มาก
9	บัณฑิตมีความรับผิดชอบในหน้าที่การงานไม่ละทิ้งงาน	4.20	0.75	มาก
10	บัณฑิตมีความพยายามปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ	4.41	0.52	มากที่สุด
11	บัณฑิตมีความกล้าและเต็มใจที่จะรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน	4.21	0.49	มากที่สุด
12	บัณฑิตมีความเอาใจใส่ในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามนโยบายของหน่วยงาน	4.13	0.58	มาก
13	บัณฑิตมีความจริงใจที่จะปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น	4.38	0.49	มากที่สุด
14	บัณฑิตมีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี	4.13	0.52	มาก
15	บัณฑิตยอมรับฟังความคิดเห็นผู้ร่วมงาน	4.37	0.67	มากที่สุด

ลำดับ	รายละเอียด	μ	σ	แปลผล
16	บัณฑิตยอมรับความสามารถของผู้ร่วมงานทุกระดับ	4.27	0.59	มากที่สุด
17	บัณฑิตมีความสามารถในการปฏิบัติงานร่วมกับบุคคลอื่นจนสำเร็จด้วยดี	4.32	0.53	มากที่สุด
18	บัณฑิตมีความสามารถในการแก้ปัญหาด้านมนุษยสัมพันธ์ในการปฏิบัติงาน	4.23	0.48	มากที่สุด
19	บัณฑิตมีความสามารถในการอภิปรายโต้ตอบปัญหาต่างๆ อย่างตรงประเด็นและรัดกุม	4.26	0.51	มากที่สุด
20	บัณฑิตมีความสามารถในการใช้ภาษาอย่างเหมาะสมในการรายงานทั้งด้วยวาจาและการเขียนบันทึก	4.52	0.54	มากที่สุด
21	บัณฑิตมีความสามารถในการแสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน	4.29	0.68	มากที่สุด
22	บัณฑิตมีความอดทนในการทำงาน	4.40	0.51	มากที่สุด
23	บัณฑิตมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานให้เสร็จตามกำหนด	4.04	0.53	มาก
24	บัณฑิตมีความขยันหมั่นเพียรและอุทิศเวลาให้กับงาน	3.96	0.58	มาก
25	บัณฑิตมีความเป็นผู้รักษาระเบียบวินัยและธรรมเนียมของหน่วยงาน	4.33	0.54	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม		4.26	0.55	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงความคิดเห็นของผู้ร่วมงานของบัณฑิตที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต พบว่า ผู้ร่วมงานของบัณฑิตมีความเห็นต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตในภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.26$) โดยหัวข้อที่มีความเห็นในระดับมากที่สุด ได้แก่ บัณฑิตมีความสามารถในการใช้ภาษาอย่างเหมาะสมในการรายงานทั้งด้วยวาจาและการเขียนบันทึก ($\mu = 4.52$) รองลงมา คือ บัณฑิตมีความพยายามปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ ($\mu = 4.41$) บัณฑิตมีความอดทนในการทำงาน ($\mu = 4.40$) บัณฑิตมีความจริงใจที่จะปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น ($\mu = 4.38$) บัณฑิตยอมรับฟังความคิดเห็นผู้ร่วมงาน ($\mu = 4.37$) ตามลำดับจนถึงความเห็นระดับความเห็นต่ำสุดอยู่ที่ระดับมาก คือ บัณฑิตมีความขยันหมั่นเพียรและอุทิศเวลาให้กับงาน ($\mu = 3.96$)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงความคิดเห็นของผู้รับบริการการแพทย์แผนไทยที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต สาขาวิชาการแพทย์แผนไทยประยุกต์

ลำดับ	รายละเอียด	\bar{x}	SD	แปลผล
1	บัณฑิตแพทย์แผนไทยมีความรู้เพียงพอต่อการให้บริการ	4.36	0.67	มากที่สุด
2	บัณฑิตแพทย์แผนไทยมีทักษะเพียงพอต่อการให้บริการ	4.31	0.69	มากที่สุด
3	การให้บริการของบัณฑิตแพทย์แผนไทยตอบสนองต่อความต้องการของท่าน	4.34	0.72	มากที่สุด
4	บัณฑิตแพทย์แผนไทยให้บริการท่านได้อย่างประทับใจ	4.47	0.68	มากที่สุด
5	ท่านได้รับบริการที่คุ้มค่า คุ้มประโยชน์	4.40	0.65	มากที่สุด
6	บัณฑิตแพทย์แผนไทยให้บริการด้วยความเต็มใจ	4.53	0.65	มากที่สุด
7	บัณฑิตแพทย์แผนไทยให้บริการด้วยความละเอียดรอบคอบ	4.43	0.67	มากที่สุด
8	บัณฑิตแพทย์แผนไทยให้บริการด้วยความรวดเร็วและถูกต้อง	4.37	0.67	มากที่สุด
9	บัณฑิตแพทย์แผนไทยให้บริการด้วยความสุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใส มีกิริยามารยาท พุดจาด้วยถ้อยคำและน้ำเสียงสุภาพ	4.54	0.67	มากที่สุด

ลำดับ	รายละเอียด	\bar{x}	SD	แปลผล
10	บัณฑิตแพทย์แผนไทยมีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน ไม่ละทิ้งงาน	4.46	0.69	มากที่สุด
11	บัณฑิตแพทย์แผนไทยตอบคำถาม ชี้แจงข้อสงสัย ให้คำแนะนำได้อย่างถูกต้อง น่าเชื่อถือ	4.41	0.65	มากที่สุด
12	บัณฑิตแพทย์แผนไทยรับฟังปัญหาหรือข้อซักถามของผู้รับบริการอย่างเต็มใจ	4.41	0.68	มากที่สุด
13	บัณฑิตแพทย์แผนไทยให้บริการด้วยความเสมอภาคตามลำดับก่อน-หลัง	4.45	0.66	มากที่สุด
14	บัณฑิตแพทย์แผนไทยแต่งกายเหมาะสม มีบุคลิกที่ดี	4.51	0.60	มากที่สุด
15	บัณฑิตแพทย์แผนไทยมีความสามารถในการแก้ปัญหา	4.39	0.65	มากที่สุด
16	บัณฑิตแพทย์แผนไทยมีความอดทนในการทำงาน	4.46	0.67	มากที่สุด
17	บัณฑิตแพทย์แผนไทยมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานให้เสร็จตามกำหนด	4.47	0.69	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม		4.43	0.67	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงความคิดเห็นของผู้รับบริการการแพทย์แผนไทยที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต พบว่า ผู้รับบริการการแพทย์แผนไทย มีความเห็นต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตในภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.43$) โดยหัวข้อที่มีความเห็นในระดับมากที่สุดได้แก่ บัณฑิตแพทย์แผนไทยให้บริการด้วยความสุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใส มีกิจกรรมรยาท พุดจาด้วยถ้อยคำและน้ำเสียงสุภาพ ($\bar{x} = 4.54$) รองลงมา คือ บัณฑิตแพทย์แผนไทยให้บริการด้วยความเต็มใจ ($\bar{x} = 4.53$) บัณฑิตแพทย์แผนไทยแต่งกายเหมาะสม มีบุคลิกที่ดี ($\bar{x} = 4.51$) บัณฑิตแพทย์แผนไทยให้บริการท่านได้อย่างประทับใจ ($\bar{x} = 4.47$) บัณฑิตแพทย์แผนไทยมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานให้เสร็จตามกำหนด ($\bar{x} = 4.47$) ตามลำดับจนถึงความเห็นระดับความเห็นต่ำสุดอยู่ที่ระดับมาก คือ บัณฑิตแพทย์แผนไทยมีทักษะเพียงพอต่อการให้บริการ ($\bar{x} = 4.31$)

อภิปรายผล

ผลการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา และผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต สาขาวิชาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ คณะการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านการปฏิบัติงาน บัณฑิตสาขาวิชาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ส่วนใหญ่ได้งานทำหลัง

สำเร็จการศึกษาทันทีในโรงพยาบาลศูนย์หรือโรงพยาบาลทั่วไปของรัฐ มีอัตราการย้ายหรือเปลี่ยนงานต่ำ บัณฑิตส่วนมากต้องการศึกษาต่อ แต่ได้ศึกษาต่อจริงเพียงร้อยละสิบเท่านั้น ด้านความรู้ที่ได้จากการศึกษา พบว่า เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน โดยมีบัณฑิตบางส่วนได้นำความรู้ด้านการวิจัยไปทำผลงานวิจัย และมีข้อเสนอแนะให้คณะเพิ่มเติมความรู้ด้านการทำวิจัยให้มากยิ่งขึ้น

โดยบัณฑิตประเมินการจัดการศึกษาของสาขาวิชาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ว่า อาจารย์เป็นผู้มีคุณธรรมและจิตสำนึกในความเป็นครู สนับสนุนส่งเสริมให้บัณฑิตเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนมีการจัดสอนซ่อมเสริมสำหรับผู้เรียนที่มีปัญหาทางการเรียน มีการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับลักษณะวิชาและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและยุติธรรม และความรู้ที่ได้จากหลักสูตรการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิตเพียงพอต่อการใช้สอบไปประกอบวิชาชีพ มีผลมาจากคณะมีการพัฒนาหลักสูตรมาอย่างต่อเนื่อง ทันสมัย ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานของสภาวิชาชีพ จัดให้มีการประเมินคุณภาพการศึกษาทุกปี พัฒนาบุคลากรอย่างสม่ำเสมอรวมถึงการดำเนินงานอย่างใกล้ชิดกับสถาบันความร่วมมือทำให้บัณฑิตมีคุณภาพ ทั้งนี้คณะควรให้ผู้รับผิดชอบหลักสูตรการแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิตจัดกิจกรรมวิชาการ

หรือกิจกรรมสามัคคีให้ศิษย์เก่าเป็นการเพิ่มเติมหรือต่อยอดความรู้ เมื่อสำเร็จการศึกษาไปแล้วจะดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับปริญญช ฅณีกุล และสุนีย์ โยคะกุล (2555) ได้ศึกษา เรื่อง การประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต สำหรับเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชนที่สำเร็จการศึกษาจาก สถาบันพระบรมราชชนก รุ่นปีการศึกษา 2550 และ 2551 พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ ด้านทักษะพื้นฐานในการทำงาน และด้านวิชาการ และข้อที่พึงพอใจน้อยที่สุด คือ ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ เช่นเดียวกับทิพรัตน์ สิทธิวงศ์ (2558) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การประเมินผลการจัดการศึกษาและติดตามผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ที่สำเร็จการศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2550 - 2554 ของมหาวิทยาลัยนเรศวร พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2550 - 2554 ของมหาวิทยาลัยนเรศวร พบว่า ความรู้ที่ได้ศึกษาจากหลักสูตรเพียงพอต่อการปฏิบัติงานหลังสำเร็จการศึกษานอกจากนี้บัณฑิตได้เสนอให้ภาควิชาจัดกิจกรรมทางวิชาการอย่างน้อยทุกสองปี จัดประชาสัมพันธ์ข่าวและกิจกรรมของภาควิชาผ่านสื่อตามโอกาสต่างๆ และควรมีการออกเยี่ยมเยียนศิษย์เก่าที่ออกปฏิบัติตามส่วนภูมิภาค

ด้านความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตสาขาวิชาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ บัณฑิตมีความเป็นผู้นำกระตือรือร้น รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย มีความขยันหมั่นเพียรและอุทิศเวลาให้กับงาน ยอมรับความสามารถของผู้ร่วมงานทุกระดับ สอดคล้องกับจันทิมา ฤกษ์เลื่อนฤทธิ์ และคณะ (2555) ที่ศึกษาการประเมินสมรรถนะของบัณฑิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2553 พบว่า โดยภาพรวมบัณฑิต ผู้ร่วมงานและผู้บังคับบัญชาพอใจต่อสมรรถนะของบัณฑิตในระดับมากที่สุด ในด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น ความรับผิดชอบต่อหน้าที่การใช้

กระบวนการพยาบาลในการปฏิบัติงาน การบริหารงาน และความเป็นผู้นำ เช่นเดียวกับปริญญช ฅณีกุล และสุนีย์ โยคะกุล (2555) ได้ศึกษา เรื่อง การประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต สำหรับเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชนที่สำเร็จการศึกษาจาก สถาบันพระบรมราชชนก รุ่นปีการศึกษา 2550 และ 2551 พบว่า ส่วนผู้บังคับบัญชามีความพึงพอใจระดับมากที่สุด เรื่องความซื่อสัตย์สุจริต และพึงพอใจน้อยที่สุดในด้านความสามารถในภาษาต่างประเทศ และตามทิพรัตน์ สิทธิวงศ์ (2558) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การประเมินผลการจัดการศึกษาและติดตามผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ที่สำเร็จการศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2550 - 2554 ของมหาวิทยาลัยนเรศวร พบว่า ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างมีความคิดเห็นว่า บัณฑิตยอมรับความสามารถของผู้ร่วมงานทุกระดับ สามารถแก้ปัญหาด้านมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานได้อย่างดี นอกจากนี้ พิภูล ประดับศรี และภัทราวรรณ สุนทราศรี (2559) ศึกษาวิจัย เรื่อง การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สำนักวิชาวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ปีการศึกษา 2545 - 2548 ได้ผลการศึกษาว่า ผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นต่อผู้สำเร็จการศึกษาด้านความรู้ความสามารถและด้านคุณลักษณะในภาพรวมมีความเหมาะสม โดยสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาใช้ประโยชน์แก่หน่วยงานได้เป็นอย่างดี ปฏิบัติงานบนพื้นฐานทางจริยธรรมของวิชาชีพ และมีบุคลิกภาพดี วางตัวได้เหมาะสมจนเป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมงานและสังคม

ด้านความคิดเห็นของผู้ร่วมงานของบัณฑิตที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตสาขาวิชาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ บัณฑิตมีความสามารถในการใช้ภาษาอย่างเหมาะสมในการรายงานทั้งด้วยวาจาและการเขียนบันทึก มีความพยายามปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ สอดคล้องกับทิพรัตน์ สิทธิวงศ์ (2558) ได้ทำการวิจัย

เรื่อง การประเมินผลการจัดการศึกษาและติดตามผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ที่สำเร็จการศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2550 - 2554 ของมหาวิทยาลัยนเรศวร พบว่า ผู้ร่วมงานมีความคิดเห็นว่า บัณฑิตยอมรับความสามารถของผู้ร่วมงานเป็นอย่างดีในทุกระดับเช่นเดียวกับ เกสรา จิตต์ณรงค์ และคณะ (2558) ได้ศึกษา เรื่อง การติดตามผลบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาลัทธิสุตตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ได้ผลการศึกษาว่า เพื่อนร่วมงานมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก ด้านคุณธรรม จริยธรรม ความพึงพอใจน้อยที่สุดคือ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และรุ่งทิwa หวังเรืองสถิต และคณะ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความพึงพอใจของผู้ร่วมงานต่อการปฏิบัติงานของพยาบาลเวชปฏิบัติวิกฤตทารกแรกเกิด พบว่า ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของผู้ร่วมงานต่อการปฏิบัติงานของพยาบาล เวชปฏิบัติวิกฤตทารกแรกเกิดโดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมากตามลำดับ ดังนั้นด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ด้านจรรยาบรรณในการปฏิบัติงาน ด้านความรู้ในการปฏิบัติงาน และด้านทักษะในการปฏิบัติงานด้านบุคลิกภาพในการปฏิบัติงาน

ด้านความคิดเห็นของผู้รับบริการการแพทย์แผนไทย เห็นว่าบัณฑิตแพทย์แผนไทยให้บริการด้วยความสุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใส มีกิจกรรมรยาท พุดจาด้วยถ้อยคำและน้ำเสียงสุภาพ บริการด้วยความเต็มใจ สอดคล้องกับรักษ์เกียรติ จิรันธร และคณะ (2549) ได้ทำการวิจัย การประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการการแพทย์แผนไทย: กรณีศึกษางานแพทย์

แผนไทย ศูนย์สุขภาพชุมชนเมืองสงขลา โรงพยาบาลสงขลา จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า ผู้รับบริการมีความพึงพอใจต่องานบริการการแพทย์แผนไทยโดยรวมในระดับสูง โดยผู้รับบริการที่มาใช้บริการโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการรักษาพยาบาลและส่งเสริมสุขภาพจะมีระดับความพึงพอใจสูงสุด เช่นเดียวกับชนมนิภานามแสง และอัจฉราวรรณ โตภาคงาม (2559) ได้ศึกษาการประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการการแพทย์แผนไทย โรงพยาบาลของรัฐ จังหวัดอุดรธานี พบว่าผู้รับบริการมีความพึงพอใจต่องานบริการแพทย์แผนไทยที่ระดับพึงพอใจมาก โดยปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อความพึงพอใจ ได้แก่ อายุ และกลุ่มอาการที่ทำให้ต้องมาใช้บริการ นอกจากนี้ยังพบว่า มีปัจจัยที่มีระดับความสัมพันธ์สูงสุด คือ ด้านความพึงพอใจต่อคุณภาพและการบริการ และภัทรพร ยุบลพันธ์ และคณะ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การตัดสินใจเลือกใช้บริการของผู้รับบริการผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลสำโรงการแพทย์ พบว่า ปัจจัยคุณภาพบริการที่มีผลต่อการมารับบริการ ได้แก่ ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ ด้านความน่าเชื่อถือในการให้บริการ ด้านความสามารถในการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ ด้านการเข้าถึงบริการ ด้านการสื่อสาร และด้านความปลอดภัยมั่นคง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการตัดสินใจเลือกใช้บริการของผู้รับบริการ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการติดตามบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วทุกปีการศึกษาเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเป็นประโยชน์ ต่อผู้เรียน
2. ควรมีการศึกษาในลักษณะการประเมินหลักสูตรอย่างเป็นระบบและครบวงจรของหลักสูตร

เอกสารอ้างอิง

- กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก. (2559). วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์, สืบค้นเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2559 จาก http://www.dtam.moph.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=27&Itemid=109.
- เกสร จิตต์ณรงค์ และคณะ. (2558). การติดตามผลบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขา วิชาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยทักษิณ. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 15(2), 88-96.
- จันทิมา ฤกษ์เลื่อนฤทธิ และคณะ. (2555). การประเมินสมรรถนะของบัณฑิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2553. *ไทยเภสัชศาสตร์และวิทยาศาสตร์สุขภาพ*, 7(4), 167-174.
- ชนม์นิภา นามแสง และอัจฉราวรรณ โตภาคงาม. (2559). การประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการการแพทย์แผนไทย โรงพยาบาลของรัฐ จังหวัดอุดรธานี. *วารสารวิจัย มข. (บศ.)*, 16(1), 77-89.
- ทิพรัตน์ สิทธิวงศ์. (2558). การประเมินผลการจัดการศึกษาและติดตามผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตสาขาวิชา เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ที่สำเร็จการศึกษา ระหว่างปีการศึกษา 2550 - 2554 ของมหาวิทยาลัยนเรศวร. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร* 17(2), 171-182.
- ปริญานูช คณีกุล และสุนีย์ โยคะกุล. (2555). การประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาล ศาสตรบัณฑิต สำหรับเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชนที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันพระบรมราชชนก รุ่นปี การศึกษา 2550 และ 2551. *วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข*, 22(1), 35-47.
- พิกุล ประดับศรี และภัทราวรรณ สุนทราศรี. (2559). การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สำนักวิชา วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ปีการศึกษา 2545 - 2548. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศิลปากร*, 14(1), 112-128.
- ภัทรพร ยุบลพันธ์ และคณะ. (2559). การตัดสินใจเลือกใช้บริการของผู้รับบริการผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสำโรง การแพทย์. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์การเรียนรู้ทางไกลเชิงนวัตกรรม*, 6(2), 86-98.
- มหาวิทยาลัยบูรพา. (2551, 15 สิงหาคม). *เรื่อง การจัดตั้งส่วนงาน และภาระหน้าที่ของส่วนงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551*, เล่ม 125 ตอนพิเศษ 138 ง ราชกิจจานุเบกษา 15 สิงหาคม 2551.
- รักษ์เกียรติ จิรินทร์ และคณะ (2549). การประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการการแพทย์แผนไทย: กรณีศึกษา งาน แพทย์แผนไทย ศูนย์สุขภาพชุมชนเมืองสงขลา โรงพยาบาลสงขลา จังหวัดสงขลา. *สงขลานครินทร์เวชสาร*, 24(6), 517-526.
- รุ่งทิวา หวังเรืองสถิต ยุคนธร ทองรัตน์ และอัศนี วันชัย. (2560). การศึกษาความพึงพอใจของผู้ร่วมงานต่อการปฏิบัติ งานของพยาบาลเวชปฏิบัติวิฤตทหารบกแรกเกิด. *วารสารพยาบาลทหารบก*, 18(3), 123-133.
- Likert, R. (1961). *New Patterns of Management*. New York: McGraw-Hill Book Company.